

Odkaz:

Rozsudek Soudního dvora ze dne 11. srpna 1995, Édouard Dubois et fils SA a Général cargo services SA proti Garonor exploitation SA, věc C-16/94, Recueil 1995, s. I-2421¹

Klíčová slova:

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce – Cour de cassation – Francie – Průjezdní poplatek stanovený soukromou dohodou – Poplatek s rovnocenným účinkem

Předmět:

O výkladu článků 9, 12, 13 a 16 Smlouvy o EHS, nyní Smlouvy o ES

Skutkové okolnosti:

(Část „Skutkové okolnosti“ není převzata.)

Právní otázky:

- ¹ Rozsudkem ze dne 4. ledna 1994 došlým Soudnímu dvoru 17. ledna 1994 položil francouzský Cour de cassation podle článku 177 Smlouvy o EHS předběžnou otázku týkající se výkladu článků 9, 12, 13 a 16 Smlouvy o EHS, nyní Smlouvy o ES.
- ² Tato otázka vyvstala v rámci sporu mezi společností Garonor exploitation (dále jen „Garonor“), správkyní mezinárodního překladiště pro silniční nákladní dopravu, a společnostmi Édouard Dubois et fils a Société Général cargo services (dále jen „Dubois a Cargo“), dvěma uživateli tohoto překladiště, ve věci nezaplacení smluvně dohodnutého poplatku nazvaného „průjezdní poplatek“.
- ³ Garonor je soukromá společnost, která provozuje v Aulnay-sous-Bois, na předměstí Paříže, mezinárodní překladiště pro silniční dopravu, kde nabízí jak soukromé, tak veřejné služby nezbytné pro silniční nákladní dopravu. Zejména se zde nachází pracoviště celních orgánů, kde je možno uskutečnit veškeré úkony související s celním odbavením, které se obvykle provádějí na státních hranicích.
- ⁴ Dubois a Cargo jsou zasílatelé, uznaní jako takoví celními orgány. Na svou odpovědnost a vlastním jménem obstarávají přepravu zboží na účet zákazníků a starají se, kromě jiného, o splnění celních formalit. Za tím účelem si od společnosti Garonor pronajímají kanceláře a sanitární zařízení a užívají silniční a železniční rampy v areálu překladiště.
- ⁵ Kromě nájmu platí Dubois a Cargo společnosti Garonor od začátku paušální „průjezdní poplatek“ za každé vozidlo v mezinárodním tranzitu, které vjíždí do jejich provozoven nebo je opouští a které na překladišti provede úkony celního odbavení. Tento „průjezdní poplatek“, který se vypočítává na základě měsíčních údajů o celních deklaracích zasílatelů, je stanoven ve všeobecných obchodních podmínkách společnosti Garonor.
- ⁶ V roce 1984 Dubois a Cargo odmítly tento poplatek platit s poukazem na to, že měl kryt náklady vzniklé společnosti Garonor výstavbou a údržbou parkoviště TIR, které užívaly celní orgány. Protože celní orgány souhlasily s tím, že od počátku roku 1981 budou úkony celního odbavení provádět v soukromých prostorách zasílatelů, ztratil podle nich „průjezdní poplatek“ jakýkoli důvod existence.

¹ Jednací jazyk: francouzština

7 Dne 10. května 1988 zahájila Garonor soudní řízení proti Dubois a Cargo před Tribunal de commerce de Paris. Ten jmenoval znalce, aby zejména přezkoumal všeobecné obchodní podmínky společnosti Garonor týkající se „průjezdního poplatku“, a to z hlediska zvyklostí zjištěných na jiných překladištích. Znalec zjistil, že poplatky tohoto druhu byly zavedeny všemi mezinárodními překladišti zřízenými dříve než Garonor a že představují obvyklý způsob financování nákladů a výloh, které nejsou kryty jiným způsobem. Rozsudkem ze dne 12. června 1990 rozhodl Tribunal de commerce de Paris, že Dubois a Cargo dluží „průjezdní poplatek“, a uložil jim uhradit příslušné nedoplatky, jakož i nahradit vzniklou škodu.

8 Rozsudkem ze dne 27. června 1991 Cour d'appel de Paris tento rozsudek potvrdil a ještě zvýšil částky, jež mají odvolatelky uhradit. Dubois a Cargo poté podaly kasační stížnost, na jejíž podporu se dovolávaly pouze důvodů vycházejících z vnitrostátního práva.

9 Francouzský Cour de cassation uplatnil z úřední povinnosti důvod vycházející z porušení článků 9, 12, 13 a 16 Smlouvy o ES. Poznamenav, že „s výjimkou výdajů týkajících se údržby parkoviště je sporný ‚poplatek‘ určen k úhradě výdajů, které nese společnost Garonor v souvislosti s plněním úkolů celních a veterinárních orgánů ve veřejném zájmu“, klade si otázku, zda tento „poplatek“ představuje poplatek s rovnocenným účinkem ve smyslu těchto ustanovení.

10 S poukazem na to, že Soudní dvůr dosud nerozhodoval v případě, kdy finanční břemeno nebylo zavedeno státem nebo státním orgánem, nýbrž vyplývá ze smlouvy mezi jednotlivci, přerušil řízení a položil Soudnímu dvoru následující otázku:

„Vztahují se články 9, 12, 13 a 16 Smlouvy o založení Evropského hospodářského společenství na ‚taxe de passage‘ (průjezdní poplatek), který je určen k vyrovnání nákladů převzatých soukromým podnikem, jež vyplývají z plnění úkolů celních a veterinárních orgánů jako poskytovatelů služeb ve veřejném zájmu, a který nebyl zaveden státem, nýbrž vyplývá z dohody uzavřené tímto soukromým podnikem s jeho zákazníky?“

11 Nejprve je třeba poukázat na to, že ustanovení uváděná předkládajícím soudem se týkají pouze výrobků pocházejících z členských států a výrobků, jež jsou původem z třetích zemí a již se nacházejí ve volném oběhu.

12 Dále, protože skutečnosti původního sporu nastaly po uplynutí přechodného období, stačí otázku předkládajícího soudu posoudit z hlediska článků 9 a 12 Smlouvy.

13 Z rozsudku předkládajícího soudu vyplývá, že účelem významné části sporného poplatku je pokrytí nákladů vyplývajících z plnění úkolů celních a veterinárních orgánů jako poskytovatelů služeb ve veřejném zájmu.

14 Články 9 a 12 Smlouvy vyžadují, aby členské státy nesly náklady kontrol a formalit, které jsou prováděny v souvislosti s přechodem zboží přes hranici. Soudní dvůr tak rozhodl, že náklady způsobené hygienickými kontrolami musí nést veřejnost jako celek, protože ta má prospěch z volného pohybu zboží ve Společenství (viz rozsudek ze dne 5. února 1976, Bresciani, 87/75, Recueil, s. 129, bod 10).

15 Podle ustálené judikatury se články 9 a 12 Smlouvy nepoužijí na poplatek postihující zboží z důvodu skutečnosti, že překračuje hranici, jestliže tento poplatek představuje protiplnění za určitou službu skutečně a jednotlivě poskytnutou hospodářskému subjektu ve výši přiměřené této službě (viz rozsudek ze dne 26. února 1975, Cadsky, 63/74, Recueil, s. 281).

- 16 Nic však nepřipouští domněnku, že dotyčný poplatek splňuje tyto podmínky.
- 17 Zprvce totiž postihuje obecně všechna vozidla v mezinárodním tranzitu, jejichž náklad je proclíván v areálu překladiště.
- 18 Zadruhé, i když provádění celních řízení uvnitř země poskytuje hospodářským subjektům určité výhody, tyto jsou spojeny s celními formalitami, které, bez ohledu na místo vyřízení, vždy představují povinnost. Tyto výhody ostatně vyplývají z tranzitního režimu Společenství, který byl zaveden nařízeními Rady (EHS) č. 542/69 a 222/77 ze dne 18. března 1969 (Úř. věst. L 77, s. 1) a ze dne 13. prosince 1976 (Úř. věst. L 38, s. 1) za účelem zvýšení plynulosti pohybu zboží a usnadnění dopravy uvnitř Společenství. Nelze tedy uvažovat o vybírání jakýchkoli poplatků za usnadnění celního odbavení, která byla poskytnuta v zájmu společného trhu (viz rozsudky ze dne 17. května 1983, Komise v. Belgie, 132/82, Recueil, s. 1649, bod 13, a Komise v. Lucembursko, 133/82, Recueil, s. 1669, bod 14).
- 19 Za těchto okolností členský stát neplní povinnosti, které pro něj vyplývají z článků 9 a 12 Smlouvy, jestliže při příležitosti obchodu uvnitř Společenství účtuje hospodářským subjektům náklady kontrol a správních formalit prováděných celními orgány (viz rozsudek ze dne 30. května 1989, Komise v. Itálie, 340/87, Recueil, s. 1483, bod 17).
- 20 Povaha aktu, na jehož základě se hospodářskému subjektu účtuje část provozních nákladů celních služeb, je v této souvislosti irelevantní. Ať už je peněžitá povinnost uložena hospodářskému subjektu na základě jednostranného aktu orgánu, nebo prostřednictvím sady soukromých dohod, jako je tomu v projednávané věci, vždy přímo nebo nepřímo vyplývá z nesplnění finančních povinností dotyčného členského státu, které mu přísluší podle článků 9 a 12 Smlouvy.
- 21 S ohledem na předcházející úvahy je třeba na otázku předkládajícího soudu odpovědět tak, že články 9 a 12 Smlouvy o ES se vztahují na „průjezdni poplatek“ určený k vyrovnání nákladů, které převzal soukromý podnik a jež vyplývají z plnění úkolů celních a veterinárních orgánů jako poskytovatelů služeb ve veřejném zájmu, i když nebyl zaveden státem, nýbrž vyplývá z dohody uzavřené tímto soukromým podnikem s jeho zákazníky.

K nákladům řízení

- 22 Výdaje vzniklé francouzské vládě a Komisi Evropských společenství, které předložily Soudnímu dvoru vyjádření, se nenahrazují. Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před vnitrostátním soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud.

Z těchto důvodů

SOUDNÍ DVŮR (pátý senát)

o otázce, kterou mu předložil francouzský Cour de cassation rozsudkem ze dne 4. ledna 1994, rozhodl takto:

Články 9 a 12 Smlouvy o ES se vztahují na „průjezdní poplatek“ určený k vyrovnání nákladů, které převzal soukromý podnik a jež vyplývají z plnění úkolů celních a veterinárních orgánů jako poskytovatelů služeb ve veřejném zájmu, i když nebyl zaveden státem, nýbrž vyplývá z dohody uzavřené tímto soukromým podnikem s jeho zákazníky.